

KLAUZULE DOTYCZĄCE SKUTKÓW NIEPOWIADOMIENIA O ZMIANIE ADRESU W ORZECZNICTWIE SOKIK

**DR JAKUB POKRZYWNIAK
ADIUNKT NA WPIA UAM W POZNANIU
RADCA PRAWNY, DORADCA (OF COUNSEL)
W KANCELARII WIERCIŃSKI, KWIECIŃSKI, BAEHR**

Warszawa, 19.10.2012

M. SAFJAN:

Konsekwencje faktycznej niemożliwości porozumienia się z osobą w miejscach, w których kontakt ten według wszelkiego prawdopodobieństwa powinien być możliwy, obciążają negatywnymi skutkami tę osobę. Powinna ona bowiem zadbać o zapewnienie możliwości porozumiewania się z nią w inny sposób, np. za pośrednictwem wskazanych przez siebie osób

((w:) Kodeks cywilny, Komentarz, red. K. Pietrzykowski, Tom I, Warszawa 2004, s. 244)

Z. RADWAŃSKI:

Podanie [...] danych przez adresata ma doniosłość dla niego w tym sensie, że przekazane zgodnie z nimi oświadczenie woli uważa się za złożone mu, jeżeli doszło ono na ten adres. W razie gdy adresat, pozostający w stałym stosunku prawnym ze składającym oświadczenie woli, nie uprzedził go o zmianie swojego adresu, ponosi ryzyko niezaznajomienia się z treścią oświadczenia woli skierowanego na adres już nieaktualny.

((w:) System Prawa Prywatnego, Tom 2, Prawo cywilne – część ogólna, Warszawa 2008, s. 288)

P. MACHNIKOWSKI:

Jeżeli adresat wskazał oświadczającemu jakieś miejsce (adres, numer faksu itp.), oświadczenia skierowane w to miejsce uważa się za złożone nawet wówczas, gdy adresat oświadczenia swój adres czy numer następnie zmienił, nie informując oświadczającego.

((w:) Kodeks cywilny, Komentarz, red. E. Gniewek, 3. Wyd., Warszawa 2008, s. 149)

A. JANIAK:

Oświadczenia woli pomiędzy nieobecnymi powinny być w zasadzie kierowane do miejsca zamieszkania lub siedziby adresata, chyba że wskazał on inny adres dla doręczeń. Oświadczenia wysłane do tych miejsc (lokali) uważa się za złożone nawet wówczas, gdy osoba ta pod tym adresem już nie przebywa, ale nie pozostawiła informacji o nowym miejscu swego pobytu.

((w:) Kodeks cywilny. Komentarz, red. A. Kidyba, Tom I, Część ogólna, Warszawa 2009, str. 356-357)

**ART. 18 UST. 2 USTAWY Z DNIA 22 MAJA 2003 R. O UBEZPIECZENIACH
OBOWIĄZKOWYCH, UBEZPIECZENIOWYM FUNDUSZU
GWARANCYJNYM I POLSKIM BIURZE UBEZPIECZYCIELI
KOMUNIKACYJNYCH:**

Jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego, rolnik lub posiadacz budynku zmienił adres bądź siedzibę i nie zawiadomił o tym zakładu ubezpieczeń, zawiadomienia lub oświadczenia, skierowane przez zakład ubezpieczeń listem poleconym, na ostatni adres bądź siedzibę posiadacza pojazdu mechanicznego, rolnika lub posiadacza budynku, wywierają skutki prawne od chwili, w której doszłyby do niego, gdyby nie zmienił adresu bądź siedziby.

POSTACI KLAUZUL ZAKWESTIONOWANYCH W ORZECZNICTWIE (1)

1. Klauzule, które dotyczą wyłącznie kwestii skuteczności doręczenia pism dostarczonych, skierowanych lub wysłanych na ostatni znany przedsiębiorcy adres konsumenta, natomiast nie wspominają o zmianie adresu przez konsumenta i o nieprzekazaniu przedsiębiorcy informacji o tej zmianie.

Przykład - klauzula 1711: "Zawiadomienia, oświadczenia i wnioski Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub Uposażonego związane z umową winny być doręczone na piśmie za potwierdzeniem odbioru w Biurze Głównym Towarzystwa lub listem poleconym na jego adres. Pismo Towarzystwa dostarczone pod ostatni wskazany adres Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub Uposażonego uznaje się za prawidłowo doręczone."

POSTACI KLAUZUL ZAKWESTIONOWANYCH W ORZECZNICTWIE (2)

2. Klauzule odnoszące się jednoznacznie do sytuacji, w której konsument zmienił adres i nie poinformował o tym przedsiębiorcy, przewidujące, że następuje doręczenie korespondencji, jeżeli została ona dostarczona, skierowana, albo wysłana (w zależności od brzmienia konkretnego wzorca) pod ostatni znany przedsiębiorcy adres.

Przykład - klauzula 2322: "Jeżeli ubezpieczający zmienił adres bądź siedzibę i nie zawiadomił o tym H. (ubezpieczyciela - przyp. JP), zawiadomienia lub oświadczenia, skierowane przez H. listem poleconym na ostatni adres bądź siedzibę ubezpieczającego, wywierają skutki prawne w chwili, w której doszłoby do niego, gdyby nie zmienił adresu bądź siedziby".

- **klauzula 2206:** "W razie zaniechania obowiązku niezwłocznego zawiadomienia banku o zmianie adresu, pisma wysłane do posiadacza rachunku pod dotychczasowy adres pozostawia się w dokumentacji rachunku ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest znany bankowi".

POSTACI KLAUZUL ZAKWESTIONOWANYCH W ORZECZNICTWIE (3)

3. Klauzule, które dotyczą sytuacji, gdy przedsiębiorca uzyskuje informację, iż korespondencja nie została przez konsumenta faktycznie odebrana i przewidujące, iż korespondencja ta, jeżeli została dostarczona, skierowana lub wysłana na ostatni znany przedsiębiorcy adres jest poczytywana za doręczoną.

Przykład - klauzula 2118: "Wszelkie pisma kierowane do Posiadacza UNIKONTA OSZCZĘDNOŚCIOWEGO na ostatni wskazany przez niego adres uważa się za doręczone. O doręczeniu decyduje data pierwszego awiza pocztowego lub zwrotu przez pocztę z powodu nedoręczenia".

- **klauzula 2754:** "Bank pozostawia w aktach umowy pismo ze skutkiem doręczenia, w sytuacji gdy Posiadacz nie zawiadomi Banku o zmianie swojego adresu lub nazwiska, a wysłane pismo wróci z adnotacją: "Adresat nieznan" lub podobną."

POSTACI KLAUZUL ZAKWESTIONOWANYCH W ORZECZNICTWIE (4)

4. Klauzule, które stanowią, iż korespondencję traktuje się jako skutecznie doręczoną po upływie określonego terminu od daty jej wysłania.

Przykład - klauzula 1861: "Korespondencję uważa się za doręczoną po upływie 7 dni od daty wysłania na ostatni podany przez Kredytobiorcę adres do korespondencji".

- **klauzula 2305:** „Pisma towarzystwa skierowane pod ostatni znany towarzystwu adres ubezpieczającego, uczestnika, uposażonego, uposażonego zastępczego lub innego uprawnionego z umowy ubezpieczenia, uważa się za doręczone po upływie trzydziestu dni od dnia ich wysłania".

POSTACI KLAUZUL ZAKWESTIONOWANYCH W ORZECZNICTWIE (5)

5. Klauzule odnoszące się do sytuacji, kiedy konsument zmienił adres, lecz poniechał poinformowania o tym przedsiębiorcy.

Przykład - klauzula 2127: "W razie niepoinformowania Banku o zmianie danych adresowych wskazanych w Umowie i Karcie Identyfikacyjnej, wyciągi bankowe oraz wszelkie zawiadomienia i dokumenty związane z prowadzonym kontem, po upływie 14 dni od ich nadania uznaje się za skutecznie doręczone".

ARGUMENTY SOKIK (1)

- Kwestionowane postanowienia wprowadzają „fikcję doręczenia”.
- Ryzyko niedojścia oświadczenia woli do adresata winno spoczywać na składającym oświadczenie.
- Mogą zaistnieć różne przyczyny niepodjęcia korespondencji przez klienta, jak chociażby jego pobyt w szpitalu, kilkudniowa nieobecność itd.
- Może zaistnieć sytuacja, że konsument zmieni adres zamieszkania lub adres do korespondencji i nie zdąży jeszcze o tym fakcie poinformować przedsiębiorcy, a w międzyczasie nadejdzie przesyłka od przedsiębiorcy.

ARGUMENTY SOKIK (2)

- Brak jest możliwości przenoszenia rozwiązań dotyczących doręczeń w stosunkach prawnoprocesowych na grunt stosunków obligacyjnych.
- Brak jest możliwości inspirowania się na obszarze ubezpieczeń dobrowolnych regułą wynikającą z art. 18 ust. 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych.
- Klauzule naruszają równowagę stron, gdyż przedsiębiorca może w każdej chwili dowolnie zmienić adres bez ryzyka uznania, że korespondencja jego klientów wysłana na poprzedni adres będzie skutecznie doręczona.

KRYTYCZNA OCENA ORZECZNICTWA SOKIK (1)

- Uderza szablonowość argumentacji – nie uwzględnia się różnic w treści kwestionowanych klauzul i podnosi pod adresem określonych klauzul zarzuty, które dotyczą innych postanowień („kopiuj - wklej”!).
- Tylko część zakwestionowanych klauzul modyfikuje regułę z art. 61 KC, inne zdają się ją tylko powtarzać.
- Argumentacja dotycząca różnic między ubezpieczeniami dobrowolnymi i obowiązkowymi jest nieprzekonująca. Różnice te istnieją, ale dotyczą zupełnie innych zagadnień, niż kwestie doręczeń korespondencji. Ubezpieczenia obowiązkowe są oparte na mechanizmach umownych, tak jak ubezpieczenia dobrowolne.

KRYTYCZNA OCENA ORZECZNICTWA SOKIK (2)

- Wątpliwości budzi uznanie za sprzeczne z dobrymi obyczajami klauzul inspirowanych rozwiązaniami przyjętymi przez samego ustawodawcę (w regulacjach proceduralnych). Czy ustawodawca postępuje w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami?
- Brak jest refleksji nad skutkami usunięcia tych klauzul ze wzorców umów.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Warszawa:

ul. Polna 11

00-633 Warszawa

T: +48 22 201 00 00

F: +48 22 201 00 99

biuro@wkb.com.pl

Poznań:

ul. Paderewskiego 7

61-770 Poznań

T: +48 61 855 32 20

F: +48 61 851 32 52

biuro@wkb.com.pl